

Kevadtööd mesilas, perede läbivaatus ja laiendamine, sülemlemise vältimine

Kokkuvõte Mati Haabeli loengust Läänemaa mesinike õppepäeval Oru vallamajas 15. märtsil 2008.a., PR-4-1.5-23

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesilasperede hea talvitumise väga oluliseks eelduseks on piisavad söödavarud ja talvesööda hea kvaliteet. Söödavarude paiknemine peab olema selline, et talvituvate mesilaste talvekobar ei kaotaks kontakti söödaga kargedes ega lõpeks sööt talvituva mesilaskobara poolt kaetud kärjetänavates enne kevade tulekut ja ilmade soojenemist. Talvesööt ei tohi olla kristalliseerunud, sest talveperioodil ei suuda mesilased kristalliseerunud mett kasutada ja surevad söödavarude kõrval nälga.

Söödakargedes peaks sisalduma ka piisavalt suira, mida mesilaspere vajab varase kevadise haudmearengu perioodil, kui mesilased loodusest veel õietolmu koguda ei saa. Suira liiga väheste varude korral hakkavad mesilased haudme toitmiseks kasutama oma kehavalku, mille tulemusena lüheneb talvemesilaste eluiga. Selle tõttu aga väheneb tugevasti mesilaste arvukus enne mesilaspere loomulikku suurenemist haudmest kooruvate noorte mesilaste arvel ja pere üldine areng pidurdub.

Kevadise puhastuslendluse järel kiireneb mesilasperes aktiivne haudmeareng ja suureneb söödakulu. Kas puhastuslendluse päeval, kui see on piisavalt soe ja tuulevaikne, või esimesel sobival soojal päeval pärast puhastuslendlust tuleks teha mesilaspere kiirläbivaatus. Selle käigus kontrollitakse äärmisi söödakärgi, et hinnata söödavarude piisavat suurust. Vajaduse korral võib anda lisasöödaks pudersööta. Pesaruum tuleks katta võimalikult soojalt, et mesilasperel oleks kergem hoida haudmealas vajalikku temperatuuri ja reguleerida ka õhu niiskusesisaldust. Lennuava tuleks vajalikul määral kitsendada.

Mesilaspere suuruses ja mesilaste arvukuses saabub kriitiline aeg siis, kui osa talvemesilaste eluressurss on lõppenud, kuid nende asemel noori mesilasi ei kooru veel piisaval määral juurde. Tavaliselt juhtub see aprillikuu esimeses pooles või keskel. Seejärel algab mesilaspere suurenemine, mis kiireneb maikuu alguses. See on aeg, kus mesinik peab vastavalt vajadusele ja mesilaspere tugevusele hakkama uute kargede lisamisega pesaruumi laiendama, et mesilaspere edasist arengut võimaldada. Liiga kitsas pesaruum võib mesilaspere suurenedes soodustada ka sülemlemise meeoleu tekkimist peres.

Samas ei tohiks pesaruumi ka liiga kiiresti laiendada, et mitte haudmeruumi maha jahutada. Vastasel juhul võib osa hauet alajahtuda ja hukkuda. Samuti võib sellisel viisil ülelaiendatud mesilasperes hoogustuda noseematoosi kahjustus või ilmned lubihaudme kahjustused. Teatud määral paindlikumat laiendamisvõimalust pakub nn. Blinovi laiendusmeetodi kasutamine, kus osa kärgi lisatakse haudmest vahelauaga eraldatud taruossa. Sellisel juhul on mesilastel lihtne hoida väiksemas haudmeruumis piisavat temperatuuri ja mikrokliimat. Kuid mesilaste arvukuse kasvades või kevadise nektarikorje korral saavad mesilased kasutada vahe- ja otsalaua vahele paigutatud lisakargedega täidetud ruumi. See meetod aitab vähendada ka sülemlemise ohtu.

Pere kiirema arengu ja suurenemise perioodil, mis tavaliselt saabub maikuu teises pooles, on ühe meetodina otstarbekas kasutada sülemlemise vältimiseks ja meesaagi suurendamiseks emaeraldusvõrega vahelauda, mille abil vana emaga mesilaspere osa eraldatakse taru taskuossa. See võimaldab peakorje eel ka piirata mesilasema munemist ja haudme hulka ning seega ühtlasi suurendada mesilaspere meetootmise võimet. Samas on võimalik põhilendla poolses taruosas anda või kasvatada uus noor mesilasema ning sel viisil tagada ka hooaja vältel emavahetus peres. Sealjuures saab ära kasutada võimalust sulgeda vahelauas olev emalahutusvõrega ava ning tekitada tarus kaks sõltumatut mesilasperet. Ühe lisalahendusena võib mõlema mesilaspere mesilased suunata perede kohal olevate emalahutusvõrede kaudu üles tööle ühises täisraamilises suures meemagasinis, mis võib veelgi suurendada meesaaki.